

Cultura a la fresca: oportunitat o rutina? Una mirada crítica a les polítiques d'estiu

Published by [Interacció](#) [1] on 04/07/2025 - 10:13 | Last modification: 30/03/2026 - 07:13

Cultura a la fresca? Una oportunitat, una rutina o un miratge. Quan la cultura surt al carrer i sembla de tothom, cal preguntar-se qui la pensa, qui la fa possible i a qui serveix realment.

La cultura a la fresca és una de les formes més populars i celebrades de la programació municipal. A l'estiu, l'espai públic es converteix en escenari: hi ha cinefòrums a les places, concerts als jardins, dansa als patis d'escola. Aquesta presència cultural al carrer s'ha consolidat com una part essencial de l'agenda de molts municipis. I té tot el sentit: hi ha horaris més flexibles, ganes de sortir, un clima que acompanya i espais que, en molts llocs, recobren vida. Un espai buit pot semblar inert, però també pot ser un espai a punt. I això ens obliga a preguntar: qui decideix què hi passa, i amb quin sentit?

Un espai buit pot ser un espai a punt.

Però que sigui popular no vol dir que sigui neutra. Al contrari: programar cultura a la fresca és també una manera de posar en joc quina relació volem tenir amb l'espai públic, amb els nostres veïns i veïnes, i amb el tipus de

cultura que promou la institució. Per això convé mirar-s'ho amb una certa distància. I fer-ho des de la pregunta incòmoda: és encara una oportunitat o s'ha convertit en una rutina?

L'estiu no és només un canvi d'estació. Es desactiven dinàmiques, s'alleugereixen horaris, es buiden alguns llocs i se n'activen uns altres. Però també es fan més visibles tensions ja presents: entre el descans i l'oci, entre el control i la festa, entre el dret a ocupar l'espai públic i la gestió de l'ordre. En aquest context, l'activitat cultural sovint apareix com una solució amable per "activar l'estiu", una manera institucionalment segura de posar vida al carrer.

Tanmateix, el model predominant de cultura d'estiu s'ha anat allunyant del dret cultural per acostar-se a la lògica del consum. En molts municipis, el gruix dels recursos va a parar a formats centralitzats, tancats i espectacularitzats.

No tots els festivals d'estiu responen a aquesta lògica, però la tendència és clara: es consolida un model d'esdeveniment atractiu, intensiu en infraestructures i pensat per maximitzar assistències, més que per redistribuir capacitat d'agència cultural.

De fet, segons dades oficials, gairebé el 45 % dels ajuntaments catalans destinen més de la meitat del seu pressupost cultural a activitats i esdeveniments, principalment concentrats en moments com l'estiu. Aquesta orientació pressupostària reforça un model de cultura basat en la programació i l'esdeveniment, mentre que altres àmbits —com la mediació, la formació o la creació comunitària— reben una atenció molt menor. L'estructura de despesa municipal revela així una cultura pensada per ser consumida, més que construïda col·lectivament. És una aposta estratègica o una herència acrítica? Potser és una mica de tot plegat: el pes de la inèrcia, la por al buit, la dificultat de sostenir processos lents. Però si no ens fem la pregunta, és que hem renunciat a la crítica. Assumir aquesta mirada des de dins de la institució no és còmode. Però sense capacitat d'autocrítica, la cultura pública corre el risc d'esdevenir simple oferta d'oci amb vernís democràtic.

El contrast entre obertura i filtratge.

Mentrestant, les iniciatives col·lectives, els projectes de base o les formes de participació espontània queden al marge del radar institucional, o s'hi incorporen només de forma simbòlica. Són propostes que sovint no tenen cabuda en convocatòries estandarditzades, que no disposen de l'estructura per competir per recursos, però que sostenen la cultura quotidiana, la relacional, la que no fa soroll però crea comunitat.

Això no vol dir que no hi hagi bones propostes en marxa. N'hi ha, i moltes. Però cal preguntar-se: com les estem sostenint? En quines condicions? Amb quin marge d'autonomia real? I, sobretot, quin paper hi juga la institució: com a prescriptora, com a gestora, com a facilitadora o com a aliada?

Compartir cultura no vol dir programar per a tots els gustos. Vol dir redistribuir poder de decisió. Vol dir generar condicions perquè diferents grups, col·lectius i generacions puguin participar activament en imaginar, fer i cuidar la vida cultural del municipi.

Aquesta transformació no es fa amb un canvi de cartell. Implica revisar rols, estructures i pràctiques institucionals. No hi ha cultura compartida sense institucions que sàpiguen descentrar-se. Sense mecanismes per cedir espai, per prestar infraestructures, per obrir convocatòries àgils, per reconèixer el saber local i informal, per renunciar a controlar-ho tot. Fer política cultural no és només programar activitats: és decidir qui pot programar, amb quins mitjans i amb quina legitimitat.

?Els tècnics municipals ho saben. I sovint són els primers a veure els límits del model actual, i a voler-hi introduir canvis. Però sense reconeixement institucional, amb estructures rígides i una càrrega administrativa aclaparadora, la voluntat de canvi queda ofegada per la inèrcia. Per això calen institucions que no només gestionin, sinó que acompanyin, escoltin i sostinguin.

També cal posar l'atenció en les condicions materials i ambientals. No podem parlar de cultura a la fresca obviant

la crisi climàtica. Programar activitats al carrer amb 38 graus, o fer-ho sense pensar en l'impacte ambiental, no és només una mala decisió logística: és una renúncia ètica. La transició verda hauria d'entrar de ple a la cultura municipal, no com una moda, sinó com a responsabilitat institucional.

Programar no és garantir activitat; és generar condicions. Un cinefòrum a la fresca pot semblar senzill, però si no hi ha pati il·luminat, ni cadires, ni pantalla, ni moderació, ni comunicació, ni sonorització... no passa. I si una entitat jove ho vol organitzar i ha d'esperar setmanes una resposta, aleshores ja no és només una qüestió de recursos: és un problema de sistema.

Hi ha espais amb un gran potencial per capgirar aquesta lògica. Els casals d'estiu municipals en són un. Massa sovint concebuts només com a serveis de lleure, podrien ser espais de formació cultural i ciutadana, on infants i joves aprenguin a pensar propostes, a organitzar-les, a comunicar-les. Que no només participin, sinó que activin la seva visió sobre què volen que passi al municipi.

Fer-ho seria un gest polític. Caldria formació, acompanyament, reconeixement institucional i temps. Però permetria posar en pràctica la idea que la cultura és un dret —i la ciutadania, una responsabilitat compartida. A més, obriria un altre debat sovint silenciats: quin lloc tenen avui els imaginaris infantils i juvenils en la cultura pública? Si no hi ha cultura jove a l'estiu, potser és que algú ha decidit que el jovent no hi té lloc. I si no escoltem el joc i la invenció dels infants, potser és que no estem disposats a qüestionar les formes de cultura que considerem vàlides.

Imaginar plegats. Decidir plegats. Construir cultura des de petits.

Parlar de cultura a la fresca no és només parlar de programació estiuenca. És parlar de quin model cultural volem sostenir. És revisar la distribució de recursos, els circuits de decisió, el lloc que ocupa la ciutadania i la capacitat de la institució per canviar de posició. És parlar de condicions, de cures, de sostenibilitat, i de compromís institucional amb la transformació.

Potser no cal fer més. Potser cal programar menys i escoltar més. Reduir escenaris i multiplicar complicitats.

Deixar lloc a l'imprevist. I reconèixer que tenim al davant una ciutadania capaç de pensar, de crear, de disputar i de cuidar el món que compartim.

La cultura també és estar junts, sense pressa, compartint espai i temps. Però no només: també és decidir plegats com, on i per què ens trobem. I això vol dir mirar amb atenció qui té la veu, qui té els mitjans, i qui encara no ha estat convidat.

Referències

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. (2025). *Despesa en cultura de l'administració local de Catalunya 2023* (Cultura Viva, núm. 58). <http://hdl.handle.net/20.500.12368/34939> [2]

Interacció. (2025, maig). La despesa cultural local es manté alta... però es modera *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/news/2025/despesa-cultura-administracio-local> [3]

Interacció. (2024, juliol). Cultura popular, viva i reflex del carrer. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2024/cultura-popular-bones-practiques> [4]

Interacció. (2023, juliol). Als festivals d'estiu, tota cultura viu. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/bbpb-festivals-estiu> [5]

Interacció. (2019, juliol). Cultura a la fresca. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2019/cultura-fresca> [6]

Interacció. (2015, desembre). Agents culturals sotaradar. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/agents-culturals-sotaradar> [7]

Klein, R. (2023, novembre). Les festes del barri (V). Hem de parlar d'un canvi. *Interacció*. <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/festes-del-barri-5> [8]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: drets culturals

Tags: participació cultural

Tags: desenvolupament territorial

Tags: cultura i sostenibilitat

Tags: gestió cultural

- [9]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/blogs/2025/07/cultura-estiu>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <http://hdl.handle.net/20.500.12368/34939>

[3] <https://interaccio.diba.cat/news/2025/05/despesa-cultura-administracio-local>

[4] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2024/07/cultura-popular-bones-pr%C3%A0ctiques>

[5] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/07/bbpb-festivals-estiu>

[6] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2019/cultura-fresca>

[7] <https://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2015/agents-cultural-sotaradar>

[8] <https://interaccio.diba.cat/blogs/2023/11/festes-del-barri-5>

[9] <https://interaccio.diba.cat/node/10074>